

När bör Höganäs AB fira jubileum?

Kort historik från Stenkol och Lera band 3 och 4.

- 1571 Skriftligt bevis på att stenkol upptäckts vid Helsingborg.
- 1640-talet Bearbetades fyndigheterna i korta perioder.
1660-70 talet
- 1676 Upphörde detta pga förstörelse under Skånska krigen.
- 1679 Bröts i ringa primitiv omfattning.
- 1711 Upphörde helt.
- 1721 Efter de Nordiska krigens slut skulle landet byggas upp igen.
- 1723 För att nyttiggöra landets naturtillgångar antogs en "Förordning för frihet och förmåner vid mineralbrytning".
27 aug Om inte den som ägde marken ville, så förbehöll sig Kungl. Majt rätten att utfärda privilegier till de som har lust och förmåga. Man fick bl.a. nio års befrielse från alla avgifter till staten. En procent skulle gå till jordägaren av tillverkningen för den upplåtna mark som behövdes.
- 1723 Bergmästare Gripenhjelm beordras att meddela vem som intresserar sig för de skånska stenkolsbrotten.
- 1724 Gripenhjelm klar efter påminnelse. Dömde ut Helsingborgskolen som av våren föga värde.
- 1724 Besöktes stenkolsbrotten kring Helsingborg av Jonas Alström (efter 17 år sept. i utlandet, svensk konsul i London).
- 1726 Alström gör en privilegieansökan.
juni
- 1736 Alström, Swab och Stockenström "associerar sig" för stenkols eftersökande.
- 1737 "Stenkolsbolaget" beviljas privilegium.
febr.
- 1737 Överkommissarie Clefwe ingår också i "participationen". Därvid indelas maj bolaget i 400 lotter. 100 till vardera deltagare.
- 1737 Bolagsordningen undertecknas av Swab, Stockenström och Clefwe i 6 juni Helsingborg.
- 1737 Undertecknas av Alström i Alingsås. Benämnes Skånska Stenkolsverket.
16 aug.

- 1738 Ett andra privilegium erhålles.
- 1769 Stockenström, den ende kvarlevande ursprunglige delägaren säljer sina
26 jan. andelar till dir. Brandberg (som driver verksamheten) för 6000 rdl.
Brandberg äger sedan tidigare delar som en av 9 arvingar efter sin mors halvbror Swab..
- 1778 Brandberg har nu övertagit alla Swabs andelar.
- 1786 Brandberg säljer samtliga lotter (även Patrick Alströmers som han nu
sept. också äger) till Eric Ruuth för 12400 rdl.
- 1788 Eric Ruuths förvärvade privilegier blir förnyade och stadfästa genom kungligt brev.
- 1796 Alla Ruuths ägodelar beläggs med kvarstad av staten pga påstådda oegentligheter under Ruuths tid som finansminister. (Blev till största delen friad från dessa anklagelser några år senare).
- 1796 Skånska Stenkolsverkets ägodelar och privilegium säljs av staten på
nov. auktion.
Merparten köps av ett antal göteborgsköpmän med Carl Bagge i spetsen.
Bagge lät inropa Stenkolverkets privilegier, inventarier samt dess byggnader i Helsingborg. Brukspatron Duwell inropade verkets byggnader i Landskrona. Detta inrop övertogs av Bagge 1 nov. 1796. De ursprungliga 400 lotterna ("bolaget") slogs således sönder och bolagets ägodelar försåldes i delar. Det såldes alltså inte som bolag.
- 1797 Ett nytt bolag bildas med Carl Bagge, Samuel af Forselles, William
6 juni Chalmers, Jonas Kjellberg, Laurent Tarras och Gustav Erik Ruuth (sonen).
Av 120 aktier fick Ruuth 80 st och fadern var den som aktieägarna ville skulle driva verksamheten.
Bolaget har sedan bestått, med olika namnändringar.
Originalhandlingen från 1797 med samtliga 120 aktier inskrivna och fördelade finns i vårt arkiv.

Detta datum räknar vi som tillkomsten av Höganäs AB.

Rolf Andersson